دانشگاهیان می‌گویند در فرآیند سیاستگذاری توجهی به پژوهش‌های حوزه حجاب نمی‌شود

پژوهش‌های حجاب در کتابخانه‌ها خاک می‌خورد

فاطمه طاری‌بخش
خبرنگار

حجاب همیشه یکی از مباحث چالشی بوده که در سالیان طولانی مورد بحث و گاهی نقد افراد، گروه‌ها و عقاید مختلف قرار گرفته است. با وجود این فضا اما به نظر می‌رسد مقالاتی که در این حوزه انجام می‌گیرد، تاثیر چندانی بر فضای حکمرانی نداشته است. حال درمورد سیاستگذاری‌های حجاب، باید انگشت اتهام را به سمت چه کسی بگیریم؟ به سمت دانشگاه‌ها که مقالات مفید، با کیفیت و راهگشا در این حوزه منتشر نکرده‌اند و نتوانستند راهکارهایی کارآمد داشته باشند؟ یا انگشت اتهام را به سمت دستگاه‌ها و سازمان‌هایی بگیریم که با وجود پتانسیل علمی کشور و حتی برخورداری از پژوهشگاه، از ظرفیت نخبگان کشور در حکمرانی و سیاستگذاری بهره نمی‌گیرند و اصرار بر حکمرانی سنتی دارند؟ با توجه به شرایطی که در پنج ماه اخیر گریبان جامعه را گرفت و اینکه یکی از اصلی‌ترین چالش‌های آن حجاب بود؛ به نظر می‌رسد سیاستگذاران باید با همکاری نخبگان جامعه برای حل همیشگی این چالش‌ها قدم بردارند. به این بهانه به سراغ فعالان و پژوهشگران حوزه زنان رفته‌ایم تا درباره وضعیت پژوهش‌های حجاب و کاربرد آن در سیاستگذاری‌ها گفت‌وگویی داشته باشیم. در ادامه این گزارش را بخوانید.

///

نگاهی آماری به پژوهش‌های مرتبط با حجاب

«گنج» پایگاه اطلاعات علمی ایران است که با جمع‌آوری پایان‌نامه‌های دانشجویی تا حد نسبتا خوبی مرجعی برای بررسی تولید علم کشور در حوزه پایان‌نامه‌ها به حساب می‌آید. جست‌وجوی واژه حجاب در این پایگاه نتایج قابل توجهی دارد. به زبان ریاضی، آمار پایان‌نامه‌ها از سال ۱۳۸۷ روندی صعودی به خود گرفت و تا جایی پیش رفت که در سال ۱۳۹۱ به ۶۱ مقاله در سال رسید. این روند تا سال ۱۳۹۷ ادامه داشت و در سال ۹۵ برای اولین بار تعداد مقالات به ۱۰۰ عدد رسید. در سال ۱۳۹۷، آمار تعداد مقالات منتشرشده درباره حجاب به ۱۲۳ و در سال ۹۸ با روند نزولی به ۱۰۴ رسید. در سال ۹۹ نیز مقالات به ۱۰۵ و در سال ۱۴۰۰ با افزایش ۱۶ درصدی به ۱۲۵ رسید.

طبق آخرین آمار انتشاریافته از سایت گنج، طی ۱۰ ماهه‌ای که از امسال گذشته، ۶۲ پایان‌نامه در این حوزه انتشار یافته است، هرچند که هنوز برای بررسی کمی عملکرد دانشگاه‌ها در سال جاری زود است، اما دانشجویان کارشناسی‌ارشد بیشترین پژوهش را در این خصوص انجام داده و بار انجام بیش از ۸۰ درصد مقالات برعهده آنها بوده است. همچنین در بین دانشگاه‌ها، دانشگاه قم با ۳۳ مقاله، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی با ۲۳ مقاله و دانشگاه علامه‌طباطبایی با ۱۵ مقاله در جایگاه اول تا سوم قرار دارند. دو دانشگاه فردوسی مشهد و اصفهان با ۱۵ و ۱۳ مقاله در رتبه‌ها بعدی قرار گرفتند. درست است که دانشجویان رشته‌های مختلف در فعالیت‌هایشان نگاهی به مقوله حجاب داشته‌اند که در این میان سهم دانشجویان رشته معارف با ۱۰۰ مقاله درصدر قرار دارد و بعد از آن دانشجویان ادبیات فارسی با ۳۶ مقاله و تاریخ با ۲۸ مقاله قرار گرفته‌اند، اما با توجه به شرایط امروز کشور باید عنوان کرد نگاه جامعه‌شناسانه به مقوله حجاب از اهمیت بیشتری برخوردار است، اتفاقی که با انتشار ۱۹ مقاله، نشان می‌دهد توجه چندانی به آن نمی‌شود. البته اگر بخواهیم به کلیدواژه حجاب در زیرگروه‌های مختلف نگاهی بیندازیم، باید گفت تعداد مقالات در حوزه حجاب در موضوع علوم انسانی ۱۸۵ مقاله و علوم اجتماعی ۹۴ مقاله منتشر شده که شاید نتایج آن را بتوان بیش از دیگر مقالات در تعیین خط‌مشی‌ها موثر دانست.

البته بانک‌های اطلاعاتی مختلفی در کشور برای رصد فعالیت‌های پژوهشی وجود دارد که علم نت یکی از آنها است. با جست‌وجوی واژه حجاب به هزار و ۲۶۴ مقاله-نشریه می‌رسیم که ۴۰ مورد آن در سال ۱۴۰۰ و ۶۲ مورد هم برای سال ۹۹ است. آنچه این موتور جست‌وجو نشان می‌دهد ۲ مقاله در سال جاری منتشر شده که طبیعتا با توجه به تمام نشدن سال، آمار دقیقی نخواهد بود.

دستگاه‌های تصمیم‌گیر حوزه حجاب چه نسبتی با پژوهش‌ها دارند؟

پژوهش تنها یک بخش از فرهنگ‌سازی عمیقی است که باید در جامعه صورت بگیرد، به نظر می‌رسد نه‌تنها در حوزه پژوهش کار درخوری صورت نگرفته بلکه دستگاه‌هایی که در این حوزه باید منشأ ریل‌گذاری و سیاستگذاری باشند هم، کاری برای آن نکردند. ازجمله این دستگاه‌ها می‌توان به شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای اجتماعی وزارت کشور اشاره کرد. هرچند انتظار می‌رفت این دو نهاد نقش تعیین کننده‌ای در این مقوله داشته باشند اما پیگیری‌های خبرنگار «فرهیختگان» برای دستیابی به پژوهش‌های صورت گرفته در این حوزه از سوی هر دو نهاد به جایی نرسید و جالب اینکه، روابط عمومی‌های این دو نهاد، مسئول اصلی پژوهش در این زمینه را دیگری معرفی می‌کردند! قطعا کم‌کاری در این زمینه عدم سیاستگذاری صحیح در این زمینه را در پی داشته، موضوعی که حتی در برخی مقالات منتشرشده با این موضوع هم به‌صراحت به آن پرداخته شده است.

تجمیع پژوهش‌های حجاب باید خروجی داشته باشد

فرشته روح‌افزا، پژوهشگر حوزه زنان و معاون سابق فرهنگی و اجتماعی زنان در شورای عالی انقلاب فرهنگی درباره پژوهش‌های حوزه زنان و انطباق آن با نیازهای روز جامعه گفت: «پژوهش‌هایی که انجام می‌شود تا حدی منطبق با نیازهای جامعه است. پژوهش‌های زیادی صورت گرفته، برای مثال اینکه مشکل بی‌حجابی به چه عواملی بازمی‌گردد، اما موضوع اصلی این است که وقتی پژوهش انجام می‌شود و به دست مسئولان می‌رسد باید برای آن راهکاری پیدا کنند و عوامل را از بین ببرند. اما در مرحله عملیات، کار زیادی صورت نمی‌گیرد. در مقابل می‌بینیم بسیاری از دستگاه‌ها پژوهش انجام می‌دهند. به‌طور مثال مرکز پژوهش‌ها یا شورای عالی انقلاب فرهنگی در این زمینه ورود کرده‌اند.»

روح‌افزا درمورد اثرگذاری این پژوهش‌ها بیان کرد: «مشکل دقیقا در تاثیر این پژوهش‌هاست، نکته مساله اینجاست که این پژوهش‌ها انجام می‌شود و راهکارهایی داده می‌شود، مصوباتی در این رابطه می‌نویسند و به مسئولان می‌دهند، اما در عملیات موردی صورت نمی‌گیرد و اجرایی نمی‌شود. اگر اجرایی می‌شد به اینجا نمی‌رسیدیم. روال این‌طور است که با انجام پژوهش‌ها راهکاری پیدا کنیم و آن را اجرایی کنیم و سپس در اجرا به مشکلات این راهکارها پی ببریم و نقاط ضعف آن را بر طرف کنیم و رفت‌وبرگشتی در کار باشد. پژوهش‌های بسیاری صورت گرفته؛ ستاد امر به معروف و نهی از منکر پژوهش کرده، مرکز پژوهش‌ها، شورای عالی، ناجا و... در این حوزه پژوهش کردند ولی تجمیع این پژوهش‌ها باید خروجی داشته باشد که تا به امروز صورت نگرفته است. دانشگاه‌ها در این حوزه بسیار تلاش کردند، سمینار گذاشتند، از صاحب‌نظران دعوت کردند و آمارهای مختلف دادند اما این پژوهش‌ها تنها یک داده است و باید هماهنگی صورت بگیرد اما نگرفته است و با وضعیت مطلوب مقداری فاصله داریم.»

نقطه ضعف پژوهش نیست ضعف عملکردی است

او در ادامه با اشاره به اینکه مساله حجاب تنها مساله مهسا امینی نیست؛ توضیح داد: «ما در حال حاضر در سطح جامعه مساله حجاب را می‌بینیم. نمی‌توانیم جهت پژوهش‌ها را تغییر بدهیم تا چنین مورادی را نشنویم؛ پژوهشهای زیادی در این حوزه صورت گرفته است. فکر می‌کنم نقطه ضعف کارها در پژوهش‌ها نیست، نقطه ضعف در عملکرد مسئولان ما است. حتی چند وقت پیش رهبری در مسائل فرهنگی ابراز گلایه کردند.»

روح‌افزا در ادامه درباره نحوه اقناع افراد در بحث حجاب عنوان کرد: «باید بدانیم چگونه در حوزه حجاب بحث کنیم تا دانشجویی که اعتقادی به حجاب ندارد به‌صورت منطقی متقاعد شود. ما به‌عنوان یک استاد باید در هر حوزه به دانشجو توضیح دهیم که این قانون، چنین فعالیت‌هایی انجام داده و این خروجی‌ها را داشته است. اگر ما درمورد هر چیزی که جامعه نسبت به آن گارد می‌گیرد، حرف حساب داریم باید به گوش افراد معترض برسانیم تا به ما کمک کند که در قسمت‌های عملیاتی بهتر وارد شویم. اما زمانی که عملیاتی انجام نمی‌دهیم یا عملیات هماهنگ نیست، منجر به این می‌شود که هر فردی درمورد این مساله بحثی را مطرح کند و این مورد، موضوع را پیچیده می‌کند.»

به پژوهش‌ها عمل نمی‌کنیم و طرح هماهنگ نداریم

او افزود: «نتیجه این است که جایی قانون اجرا می‌شود و جایی نمی‌شود. بحث مهسا امینی مطرح نیست، اما اینکه به بهانه حجاب اغتشاشاتی در کشور صورت گرفت واقعیت است و نمی‌توان آن را ندید. بهانه حجاب بوده و مساله حجاب اهمیت دارد ما باید روی این مساله فعالیت کنیم و طرح هماهنگی در بین دستگاه‌های اجرایی صورت بگیرد و اقناعی باشد. باید نظرات افراد را شنید و ما باید حتما سطح بحث‌های ایجابی و اقناعی را بالا ببریم و ببینیم که فرد مقابل چه می‌گوید؟ سوالاتی مطرح می‌شود اما برای آن جوابی وجود ندارد. ما پژوهش‌هایی در حوزه طلاق و رابطه آن با بی‌حجابی داریم اما چه زمانی از داده‌های آن استفاده کرده‌ایم؟ دختری که در حال حاضر لباس و پوشش اسلامی ندارد، جوانی است که نمی‌داند. ما باید حتما بحث اقناعی داشته باشیم و توضیح دهیم.»

روح‌افزا درباره اینکه پس از اتفاقات چند ماه اخیر چه تحولی در حوزه پژوهش‌های مرتبط با حجاب صورت گرفته است، گفت: «نتایجی که از قبل داشتیم نتایج خوبی بود اما مشکل اصلی همان‌طور که گفته شد، نقطه عمل است. مشکل این نیست که ما دوباره پژوهش‌هایی را انجام دهیم، این روند پیش‌بینی می‌شد، ما باید به‌صورت جدی وارد بحث حجاب شویم و آن را به‌صورت اقنایی بگوییم. این افراد بچه‌های خودمان هستند و بیگانه نیستند. همه جا پژوهش انجام می‌دهند و نتایج را دارند. اما ما عمل نمی‌کنیم و طرح هماهنگ نداریم. مقام‌معظم‌رهبری در گام دوم نیز بیان کردند اما ما در این زمینه فعالیتی نداشتیم.»

بانک اطلاعات ویژه پژوهش‌های حجاب نداریم

حوریه ربانی اصفهانی، عضو هیات‌علمی پژوهشکده آلاء در دانشگاه اصفهان درباره تحقیقاتی که در حوزه حجاب صورت گرفته، گفت: «موردی که وجود دارد، این است که تحقیقات بسیاری صورت گرفته است و در حوزه علمیه، سازمان تبلیغات و هر جایی که به گونه‌ای به این مبحث مرتبط بوده، تحقیقات انجام می‌شود اما مشکل اصلی این است که بانک اطلاعاتی وجود ندارد و نمی‌توان صحبت جامع و کاملی در این حوزه داشت، چراکه دسترسی به تمامی اطلاعات وجود ندارد.»

او با تاکید بر اینکه مقالات بسیاری در این حوزه منتشر شده، اضافه کرد: «ممکن است جست‌وجویی صورت بگیرد و گفته شود که مقالات کمی در این حوزه منتشر شده‌اند، درحالی که برعکس است. رقم سیاه آن زیاد است؛ پژوهش‌های بسیاری وجود دارد اما چون تجمیع نشده و بانک اطلاعاتی مستند و معتبر وجود ندارد، اطلاعات دقیق آن را نداریم. ایرانداک و... معمولا پژوهش‌هایی دانشجویی هستند و این نوع پژوهش‌ها به این سمت‌وسو کم می‌آیند. پژوهش‌های حوزه حجاب در قالب طرح‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها، دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها وجود دارد. سازمان‌های دولتی بسیار کار کرده‌اند اما بانک اطلاعاتی که به آن دسترسی داشته باشیم، وجود ندارد و منابع دقیق را نداریم.»

مشکل اصلی شکاف بین پژوهش و اجراست

ربانی درباره اینکه آیا با پژوهش‌های بیشتر می‌توان چالش‌های روز حجاب را مدیریت کرد، اظهار داشت: «این موضوع را قبول ندارم، از نظر من در حوزه پژوهش مشکلی نداریم و در حوزه اجرا نیز مشکلات زیادی نداریم. مشکل اصلی ما، شکاف بین پژوهش و اجراست، یعنی حلقه واسطه‌ای وجود ندارد، تا داده‌ها و دیتاهایی را که توسط پژوهش استخراج می‌شود به عرصه سیاستگذاری و اجرا برساند. در اصل بخشی پژوهش انجام می‌دهد و بخشی دیگر برای خودش قانون‌گذاری می‌کند و ارتباطی با یکدیگر ندارند. از داده‌ها هم استفاده نمی‌کنند و دیالکتیکی وجود ندارد که رفت‌وبرگشتی برای اصلاح قوانین و مصوبه‌ها باشد.»

عضو هیات‌علمی پژوهشکده آلاء در همین مورد ادامه داد: «برای پیشبرد هر کار باید نتایج تحقیقات بررسی و آزمون شود، یعنی اگر در عرصه عمل مشکلی داشت تحقیق، اصلاح و اجرا شود. ما این دیالکتیک را نداریم. نه‌تنها در حوزه عفاف و حجاب، بلکه در بسیاری حوزه‌ها این مشکلات وجود دارند. مثلا گفته می‌شود ارتباط صنعت و دانشگاه دچار نقص است و دانشجو پس از فارغ‌التحصیلی و بعد از اینکه وارد عرصه اشتغال می‌شود، نمی‌تواند از علم خود به‌درستی استفاده کند. این گپی است که بین حوزه‌های مختلف وجود دارد و در حوزه عفاف و حجاب به‌صورت واضح تبعات آن را می‌بینیم.»

برای جوانان کلمه حجاب، بار معنایی امر و نهی دارد

ربانی در ادامه درباره علل بی‌حجابی و بدحجابی در جامعه توضیح داد: «من با دانشجویان سنین مختلف کلاس دارم و طیف‌های مختلف را می‌بینم. نکته‌ای که درمورد کم‌اقبالی به حجاب و عفاف -حداقل در نسل گذشته- وجود دارد، این است که دانشجویان، فلسفه آن را نمی‌دانند و از زمانی که وارد مدرسه شده‌اند، کلمه حجاب را با بار معنایی بکن و نکن یا امر و نهی درک کرده‌اند. ما بلد نبودیم که با افراد از کودکی چگونه درباره حجاب صحبت کنیم تا برای آنها بار منفی نداشته باشد.»

او در ادامه در پاسخ به این سوال که آیا لجبازی نیز در بدحجابی دخیل است، افزود: «در مواردی لجبازی وجود دارد اما همه موارد را نمی‌توان به آن ربط داد. قطعا لجبازی وجود دارد. مساله این است که نسل جوان ما در فضای مدرسه دلخوری‌هایی برایش پیش می‌آید و اگر تاکید مضاعف بر آن وجود داشته باشد قاعدتا لجبازی به‌وجود می‌آید. ممکن است موارد دیگری در حاشیه وجود داشته باشد که شروع‌کننده بوده باشد، اما کاتالیزور آن مبحث حجاب بوده، چون می‌دانستند روی آن حساسیت وجود دارد.»

ربانی درباره تبیین درست دین برای دانشجویان توضیح داد: «اگر ما برای دانشجویان مباحث دینی را درست و با زبان خودشان به‌صورت متناسب و مستدل تبیین کنیم، بسیاری از دانشجویان علاقه‌مند می‌شوند و خودشان به‌دنبال فهم و شناخت دین می‌روند. بسیار اهمیت دارد که نتایج تحقیقات وارد سیاست شود اما این گپ وجود دارد و همچنین ادبیات گفت‌وگو و تعامل به‌صورت صحیح و استدلال نسل جدید وجود نداشته و به همین خاطر مشکل ایجاد کرده است.»

او در پایان درمورد راه برون‌رفت از چالش‌های پیرامون حجاب بیان کرد: «باید براساس دیتاها و اطلاعاتی که از پژوهش‌های این حوزه خارج می‌شود، فرهنگ‌سازی صورت بگیرد. چندین‌سال است که رهبری درباره کار فرهنگی و جهاد تبیین صحبت می‌کند و این ادبیات را بارها تکرار کرده‌اند و باید از سلاح زبان و ادبیات و فرهنگ استفاده کنیم. اگر بتوانیم این فضا را با کار فرهنگی کنترل کنیم، اوضاع بهتر می‌شود. البته اثربخشی فعالیت‌های فرهنگی طولانی‌مدت است و بسیار طول می‌کشد تا فرهنگ قبل به آرامی کمرنگ شود و فرهنگ جدید جایگزین شود. شتاب‌زدگی مانع از رسیدن به هدف مطلوب است.»

پژوهش‌های حوزه حجاب بیشتر اعتقادی است

آزاده پرواری، نویسنده کتاب آشتی با تمدن و دانشجوی کارشناسی‌ارشد دانشگاه الزهرا(س) درباره پژوهش‌هایی که در حوزه حجاب انجام‌شده گفت: «پژوهش در این حوزه انجام شده و بیشتر این پژوهش‌ها در حوزه اعتقادی است، یعنی از منظر دین اسلام بررسی و با قبل از اسلام در ایران مقایسه‌ای کرده‌اند اما متاسفانه بروز و ظهور آنها کم بوده است. زمانی که من برای کتابم شروع به کار کردم، متوجه شدم کارهای زیادی در این حوزه صورت گرفته است. کتابخوانی در کشور ما اوضاع خوبی ندارد و حجاب نیز به صورتی است که کمتر سراغ آن می‌روند. بیشتر از این جهت است که روی آن کار نشده است.»

او در ادامه بیان کرد: «پژوهش اتفاق می‌افتد. اما به این دلیل که مردم کتابخوان نیستند، جامعه نخبگانی باید در تیررس عوام قرار گیرد. درحال‌حاضر ترویج بی‌حجابی چگونه اتفاق افتاد؟ ما متوجه آن نشدیم. منظور مسئولان و افرادی‌اند که مربوط به این شغل هستند. از رسانه‌های سمعی و بصری آغاز شد و از سمت دیگر روی بازیگران کار فرهنگی انجام دادند و آنها را تبدیل به تندیس فرهنگ کردند.»

پرواری با اشاره به اینکه دانشجویان به‌سمت تحقیق در حوزه حجاب نمی‌آیند، عنوان کرد: «دلیلش این است که فکر می‌کنند، می‌دانند. به‌حدی کار رسانه‌ای ضدحجاب قوی، حجیم، وسیع و زیاد است که مردم به اشتباه فکر می‌کنند همه‌چیز را درمورد حجاب به‌درستی می‌دانند. براساس محتوای رسانه‌ای خانم بدحجاب و بی‌حجاب نمی‌داند که کار اشتباهی می‌کنند؛ چراکه در جامعه به‌وفور آن را می‌بینند. من تجربه دارم که تنها پنج‌دقیقه با دانشجویان در نمازخانه صحبت کردم و از تجربیات خودم گفتم به فکر فرو رفتند.»

او در ادامه درباره علل بی‌حجابی در جامعه توضیح داد: «بی‌حجابی ماحصل کار نکردن و نشناختن جامعه است. روی آن کاری صورت نگرفته و آسیب‌شناسی نکرده‌اند. دستگاه‌های اجرایی، خانه‌سینما و صداوسیما در این حوزه کاری نکرده‌اند. به‌عنوان کسی که فعال دانشجویی فرهنگی در حوزه حجاب است، این آسیب‌شناسی برای ما مشخص است. بازیگران را بزرگ کرده‌اند و نگاه را از سمت علمای دینی و شخصیت‌های مذهبی به‌سمت سلبریتی‌ها برده‌اند این فرهنگ‌سازی صورت گرفته. ارتباطی بین جامعه نخبگانی و مسئولان کشور و صداوسیما وجود ندارد، جامعه دغدغه‌مند ما جامعه کنارزده و حاشیه‌نشین است.»

پرواری با اشاره به اینکه جامعه دانشجویی به تبیین ذهنیت‌های اشتباه خود می‌پردازد، گفت: «ما با این ماجرا دردسر داریم و در دانشگاه روی این موضوع کار می‌شود که دین شخصی است و برای درون خانه و خانواده است. مذهبی‌های ما مسجد می‌روند و بازمی‌گردند و کار دیگری انجام نمی‌دهند. می‌گویند دین برای خودت است و نباید با جامعه کاری داشته باشی. ارتباط نخبگان کمرنگ شده و در مواردی از بین رفته است. البته منظور تمامی جامعه نخبگانی نیست و حتما در این جامعه نیز افرادی هستند که دغدغه حذف دین از زندگی مردم و سکولاریسم را دارند. مسئولان باید با افرادی که عقاید آزادانه و محکمی دارند ارتباط بگیرند و در جامعه و دانشگاه کار کنند. این افراد باید وارد سیاستگذاری‌ها کلی وزارت فرهنگ شوند.»

او در ادامه اضافه کرد: «باید ریل‌گذاری صورت بگیرد. همان اتفاقی که ما در سازمان دفاعی داریم باید پیاده شود، تمامی نیروها معتقد هستند و برنامه‌ها دقیقی دارند. شاهد این هستیم که در این سازمان چه اتفاق بزرگی رخ داده است. زمانی که ما چنین تجربه‌ای را داریم، مسلما از بین بردن داعش سخت‌تر از این کار فرهنگی است، باید چنین اتفاقی در فرهنگ بیفتد. از نظر فرهنگی باید همان ریل‌گذاری صورت بگیرد.» پرواری در پایان برای اصلاح فرهنگ و فرهنگ‌سازی پیشنهاد کرد و گفت: «در بین دانشجویان افرادی هستند که تاریخ خوانده‌اند، باید از آنها استفاده شود و فیلم‌های تاریخی ساخته شوند یا مثلا در پوشاک دانشجویان بسیاری داریم، درحالی که پوشاک ما علمی نیست. ما دانشجویان طراحی دوخت داریم و باید لینکی بین دانشجوی تاریخ، حوزه علوم دینی و طراحی لباس صورت بگیرد، تاریخی بررسی کند که پوشاک ایرانی چگونه بوده و دانشجویان از سمبل‌های پوشاک در ادیان مختلف بگویند و پس از آن این خوراک فکری را به طراح لباس و دوخت برسانند. باید فاصله بین دانشجویان و دستگاه‌های اجرایی از بین برود.»

شرکت‌های دانش‌بنیان وارد چرخه اقتصادی کشور می‌شوند

روح‌الله دهقانی فیروزآبادی، معاون علمی و فناوری رئیس جمهور روز گذشته در حاشیه هیات‌دولت با حضور در جمع خبرنگاران از خبر خوش برای فعالان عرصه حوزه دانش‌بنیان خبر داد و اظهار داشت: «خبر خوش دولت در حوزه دانش‌بنیان این است که دولت همه تلاش خود را بر این معطوف کرده که شرکت‌های دانش‌بنیان به‌زودی بتوانند وارد عرصه عمومی اقتصاد شوند.» معاون علمی و فناوری رئیس جمهور درباره کارگروه «بار اول» گفت: «این کارگروه فرصت مناسبی است تا شرکت‌های دانش‌بنیان و مجموعه‌های فناور که دستاوردهای بومی کشور دارند بتوانند دستاوردهای خود را به دستگاه‌های اجرایی ارائه کنند.» دهقانی فیروزآبادی ادامه داد: «بزرگ‌ترین مزیت شکل‌گیری و فعالیت این کارگروه این است که از تشریفات و بروکراسی اداری موجود در مناقصات جلوگیری می‌شود.»

او با اشاره به امضای موافقتنامه وزارت نفت با این شرکت‌ها، ابراز امیدواری کرد که با همت وزارت نفت، شاهد امضای موافقتنامه کلان دومیلیارد دلاری درخصوص ۱۵ قلم تجهیزات کاربردی و گلوگاهی باشیم.

نابودی ۷۰ درصدی شرکت‌های نوپا تا پایان سال دهم فعالیت

مجید صاحبی‌نژاد، دبیر گروه سیاستگذاری و ارزیابی ستاد فناوری نانو گفت: «در فضای نوآوری به‌دلیل پیچیدگی با دو جهان متفاوت مواجهیم که شامل «قوانین علمی» و «قوانین تجارت» هستند.» او عمده صنایع موجود در کشور را کارخانه‌هایی دانست که با وارد کردن ماشین‌آلات از خارج اقدام به راه‌اندازی خط تولید کرده‌اند و افزود: «بر این اساس ایجاد شرکت‌های دانش‌بنیان در دستورکار کشور قرار گرفت و از کل ۷۸۸۲ شرکت دانش‌بنیانی که شکل گرفته‌اند، ۲۴.۷ درصد از نوع شرکت‌های تولیدی نوع ۲ هستند.»

صاحبی‌نژاد با بیان اینکه میزان اثرگذاری این شرکت‌ها در تولید ناخالص داخلی بسیار پایین است، گفت: «برای رفع این مشکل می‌توان راهکارهایی چون توانمندسازی شرکت‌ها، ایجاد بازارهای جدید و حمایت از این شرکت‌ها را براساس ظرفیت‌های قانونی پیشنهاد کرد.»

به گفته او، براساس آمارها، ۲۵ درصد از شرکت‌های نوپا در سال‌های ابتدایی شکست می‌خورند و از بین می‌روند و تا پایان سال دهم ۷۰ درصد از شرکت‌های نوپا از بین می‌روند.

پارک علم‌وفناوری دارویی در پژوهشگاه شیمی راه اندازی خواهد شد

علی خیرالدین، معاون فناوری و نوآوری وزیر علوم در حاشیه بازدید از پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی گفت: «در تولید علم رتبه خوبی داریم و باید بتوانیم از علم برای تولید ثروت و کارآفرینی استفاده کنیم. در دانشگاه‌ها و پارک‌های علم‌وفناوری باید به‌دنبال تربیت کارآفرین باشیم تا بتوانیم زمینه‌های اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهی را فراهم کنیم.»

معاون فناوری وزیر علوم با اشاره به اینکه درحال‌حاضر ۱۸ پژوهشگاه ملی داریم، اظهار کرد: «انتظار می‌رود مراکز کارآفرینی و نوآوری و پارک‌های علم‌وفناوری در پژوهشگاه‌ها ایجاد شود، همچنین پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی با توجه به ظرفیت‌های موجود می‌تواند اولین پژوهشگاهی باشد که مجوز پارک علم‌وفناوری را اخذ کند.»

معاون فناوری و نوآوری وزیر علوم تصریح کرد: «ایجاد پارک علم‌وفناوری دارویی می‌تواند بسیاری از نیازهای حوزه سلامت را برآورده کند.»

در این بازدید، امکانات و توانمندی‌های پژوهشگاه شیمی و مهندسی شیمی ایران برای راه‌اندازی پارک علم‌وفناوری دارویی مورد بررسی میدانی قرار گرفت.